

Församlingsinstruktion för Gagnefs pastorat 2022-2025

Pastoratets och kommunens struktur

I Gagnefs pastorat ingår församlingarna Gagnef, Mockfjärd och Floda. Dessa ingår i Falu-Nedansiljans kontrakt.

Pastoratet omfattar Gagnefs kommun, här bor cirka 10 500 personer. Här finns ingen större tätort utan många små och större byar. Invånarantalet och (medlemsantalet) är fördelat mellan församlingarna:

Gagnef 6357 (4415), Mockfjärd 2400 (1718) Floda 1743 (1275). Detta innebär att 75% av kommuninnevånarna tillhör Svenska kyrkan. Pastoratet har en positiv medlemsutveckling

Antalet barn 0–17 år utgör 21,6 % av befolkningen.

Antalet 18–64 år utgör 52,4% av befolkningen.

Antalet 65 år och uppåt utgör 26,0 % av befolkningen.

Inom Svenska kyrkan i Gagnef verkar även två inomkyrkliga rörelser; Dalarnas Fridsförening, en laestadiansk väckelserörelse med ett eget föreningshus samt Evangelisk Luthersk Mission (ELM)

Svenska kyrkan arbetar ekumeniskt tillsammans med två andra kristna samfund; Missionskyrkan och Bethel, Evangeliska frikyrkan (EFK)

Personal 2023

Kyrkoherde: 1 st. (100%)

Komministrar: 2 st. (200%)

Diakoner: 3, varav 3 är diakoniassistenteter. (255%)

varav en av dessa är anställd av en stiftelse (75%)

Pedagoger: 3 (240%)

Barn och ungdomsledare: 3 (240%)

Lokalvårdare: 1 (100%)

Husmor: 1 (30%)

Administration: 2 (150%)

HR: 1 (100%)

Organist: 1 (100 %)

Kantorer: 1 (100%)

Kyrkogårdsföreståndare: 1 (100%)

Fastighetsskötare: 1 (100%)

Kyrko- och kyrkogårdsvaktmästare: 4 (400%)

Säsongsanställda: 6 st. 6 månader vardera 100%, samt 2 st. 2 månader vardera (334%)

Skolungdomar: 14 veckor

Identitet och teologisk grundsyn

Vårt uppdrag som kyrka i Gagnefs pastorat är att ”gå ut och göra alla människor till lärjungar”. Matt: 28:18–20 är grunden för att människor ska komma till tro, känna gemenskap genom samvaro. All verksamhet utförs eftersom Gud vill att vi ska göra det som är viktigt för människor på just vår plats. Det syftar till att låta visionen om Guds rikes utbredande på jorden bli verklighet i ord och handling. Uppdraget är att vårt pastorat och vårt samhälle ska präglas av att Guds närvaro blir synlig genom den nåd och kraft Gud ger. Genom att stödja alla människor oavsett ålder, könsidentitet, etnicitet och religion söker vi tillsammans vägar till mötet med Gud.

Redogörelse av analys och slutsatser utifrån omvärldsbeskrivningen

Gagnefs kommun är en av de mest barntäta kommunerna i Sverige. Medelinkomsten är relativt låg och med anledning av detta har vi en helt avgiftsfri barn- och ungdomsverksamhet. Kommunen har en låg arbetslöshet och brottslighet vilket medför att barnens trygghet är god. Barnen går i skolan i kommunen t.o.m. åk 9. Det finns flera mindre skolor i de olika byarna vilket innebär att klasserna är relativt små. Det skapar en grundtrygghet. Gymnasiestudierna får bedrivas på annan ort. Detta innebär att många av ungdomarna veckopendlar. Barnen finns i alla samhällsgrupper.

Många människor pendlar till och från arbete i närbelägna större orter såsom Borlänge, Leksand och Falun. Inom pastoratet finns inga större arbetsgivare förutom kommunen, där det företrädesvis är yrken inom vård, omsorg och utbildning som är representerade. Det finns ingen gymnasieskola inom pastoratet, vilket leder till att ungdomar har långa skoldagar. Det minskar möjligheten att bedriva ungdomsverksamhet inom Svenska kyrkan.

Arbetslösheten är relativt låg (3,7 %) och antalet bidragstagare är 10,7 %. Medelinkomsten ligger på 294 320 kr. Det innebär att många barnfamiljer inte har ekonomiska möjligheter att delta i kostsamma aktiviteter. Med ett pågående krig i Ukraina, höga elpriser och bränslekostnader, en pågående inflation och en lågkonjunktur så är det ett ansträngt ekonomiskt läge framför allt för barnfamiljer. Därför är det angeläget att barn-, konfirmand- och ungdomsverksamhet fortsätter vara kostnadsfri.

Gagnefs pastorats barn- och ungdomsverksamhet har en stor betydelse för att få till en nystart på verksamheten och återskapa kontakt med barn och unga efter pandemin. På kort sikt är uppdraget att nå ut till så många barn som möjligt igen med syfte att skapa nya tillitsfulla och trygga relationer och kontakter. Vi behöver även se över kartläggningen av barnen i pastoratet för att skapa grupper och aktiviteter som speglar deras behov och önsknings. På lång sikt kommer det förhoppningsvis gynna kyrkans barn- och ungdomsverksamhet och förhoppningsvis även säkra framtida medlemmar i Svenska kyrkan. Vi befinner oss i ett förändringsarbete för att lägga om verksamheten till scouting/ familjescouting. Startskottet för detta var pandemin som ställde krav på en förändrad verksamhet med möjlighet att vara utomhus. Detta ger oss möjlighet att belysa frågor om skapelseansvar, vänskap, ledarskap och samarbete.

Deltagandet i verksamheterna är kostnadsfria och öppna för alla. Verksamheterna genomförs för det mesta direkt efter skolan. Det gör det möjligt för många barn att ta sig till oss utan skjuts. I alla grupper får barnen mellanmål som anpassas efter allergier. Det ser vi som extra

viktigt i dessa tider då det kommer larmrapporter om att barn inte får den mat de behöver hemma.

Satsningen på familjer som har barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar behöver utvecklas och ska prioriteras.

Barnen är delaktiga i gudstjänstlivet genom utställningar, bakning och försäljning till förmån för Act Svenska kyrkan.

En av våra viktigaste ambitioner i nuläget är att nå kategorin ”äldre barn” på högstadiet och gymnasiet. Detta för att dessa ungdomar inte finns med i verksamheten idag. En satsning på unga ledare behöver göras.

Svenska kyrkan ingår i kommunens krisstödsledningsgrupp som är ett samarbete mellan kommunens olika ansvarsområden och Region Dalarna. Diakonin har ett särskilt samarbete med socialförvaltningen. Barnverksamheten samarbetar med kommunens verksamheter. Ett ekumeniskt samarbete sker med Evangeliska frikyrkan.

Pastoralt program med särskild hänsyn tagen till barnets perspektiv

Pastoratets grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning, samt utöva diakoni och mission.

Ambitionen är att vara en aktiv samhällsaktör som spelar en avgörande roll i människors andliga liv och fysiska vardag; en kyrka som erbjuder mötesplatser och gemenskap för alla, en kyrka som är föregångare i miljöarbete, och som har barnperspektivet och alla människors lika värde i fokus, en kyrka som bär och utvecklar tradition och kultur. Kyrkorna används till gudstjänster och kyrkliga handlingar. Gagnefs kyrka har en tydlig musikalisk profil i form av konserter och musikgudstjänster. Även Floda kyrka har en musikalisk profil utifrån att externa aktörer nyttjar kyrkobyggnaden. Mockfjärds kyrka har en förankring hos församlingens barn i form av bymedverkan i gudstjänsterna samt ett utpräglat familjeengagemang i form av välbesökta familjegudstjänster med medverkan av barn- och ungdomskör.

En bred och varierad barn- ungdoms- och vuxenverksamhet bedrivs i församlingshemmen i Gagnefs kyrkby, Mockfjärd, Dala-Floda. I Björbo Lillkyrka samverkar församlingen med Stiftelsen E O Olssons donation, som är en gåva till Floda församling. Donationen äger och driver Björbo Lillkyrka.

I ett barnperspektiv är det viktigt att barnen är delaktiga i församlingens liv, gudstjänster och generationsöverskridande gemenskapsverksamhet. Det är även viktigt att barnen får vara med och påverka verksamheten och att barnen blir lyssnade på och tagna på allvar. Barnen är vår nutid.

Gudstjänsten

Församlingarna Gagnef och Mockfjärd firar huvudgudstjänst 52 gånger per år och har ett varierat gudstjänstutbud där huvudgudstjänst med mässa firas minst 24 gånger per år i Gagnef församling och minst 12 gånger per år i Mockfjärd. Vid andadagar firas en gemensam gudstjänst i pastoratet. Vi använder ordningar för högmässa, mässa, gudstjänst, julotta, julnattsmässa, långfredagsgudstjänst och påsknattsmässa. Sjukkommunion firas efter önskemål.

I pastoratet finns fyra äldreboenden där gudstjänster och mässor firas regelbundet. Detta kommer att förändras under 2023 då ett demensboende för hela pastoratet byggs och öppnas i Mockfjärd och avdelningar från de övriga äldreboendena kommer att flytta dit.

I en strävan att möta människor i sina egna miljöer firas på sommaren ofta by- och fäbodgudstjänster. Många olika musikstilar är representerade i gudstjänsterna.

Pastoratet uppmärksammar viktiga händelser och traditioner i lokalsamhället och utformar olika gudstjänster utifrån dem, till exempel Älgmålsbön.

Ett mål för arbetet med gudstjänst är att gudstjänstspråkets tilltal ska vara enkelt och jordnära. Ytterligare ett mål är att använda kyrkorummen mer till olika aktiviteter, såsom föreläsningar, vuxen- och barnverksamhet samt att ge fler personer möjlighet att delta i gudstjänsternas utformande.

Musiken och körverksamheten ska vara en berikande del av gudstjänsten på ett sådant sätt att det smälter samman på ett naturligt sätt med det talade ordet. Musiken ska främja gudstjänstbesökarnas upplevelser och andlighet. Musiklivet ska passa och nå så många som möjligt. Här ingår välgörenhetsevenemang, musikgudstjänster och artistuppträdanden.

Barn som döpts under året bjuds in till gudstjänster där de tar emot sina doplov.

Undervisning

Gagnefs pastorat erbjuder en verksamhet där barn, ungdomar och vuxna får möjlighet att växa in i och reflektera över den kristna tron. En särskild målsättning i arbetet med barn är att de ska få mer kunskap om den kristna tron samt skapa en förståelse mellan kristendom, judendom och islam. Det är ett integrationsarbete som utförs genom en fortsatt satsning på Bibeläventyret.

Innan pandemin bröt ut anslöt sig pastoratet till Västerås stifts arbete med Scoutverksamhet. Det är ett arbete som delvis kunde fungera under pandemitiden och som nu tagit förnyad fart.

Barn och unga sätts i första rummet. Målet är att de ska erbjudas en bra miljö och en verksamhet med hög kvalitet. Pastoratet har utvecklat verksamheten genom att vara ute på kommunens skolor.

Att se allt vi gör utifrån ett barnperspektiv är en utmaning som ständigt utvecklas. Barnen är vår nutid - därför ska barnen ha möjlighet att vara delaktiga i verksamhetens planering och påverka alla beslut som rör dem.

Barnens bibel delas ut till alla femåringar som är medlemmar i Svenska kyrkan.

Gagnef pastorat erbjuder konfirmation för elever i åk 8, konvertiter och vuxna. Prästen har huvudansvaret för undervisningen och tillsammans med församlingspedagogen och ledare följs de fastställda riktlinjerna för Svenska Kyrkans konfirmandarbete. Föregående års konfirmander erbjuds delta som konfirmandassistenter.

Konfirmanderna ska ges möjlighet att få uttrycka sina funderingar om livet. De ska mötas av vuxna och unga som visar respekt för varje enskild individ och dess frågeställningar.

Vuxenundervisning i kristen tro med möjlighet till dop och konfirmation erbjuds då behov uttrycks. Undervisningen ska vara meningsfull och allsidig.

Undervisning bedrivs också genom bibelstudier, gudstjänster och andakter.

Romboleden, en pilgrimsled, som går från Vadstena till Trondheim går genom Floda församling. Pastoratet vårdar den del av leden som går genom Floda församling. Verksamhet i

form av pilgrimsvandringar, möter på ett gott sätt människors behov av stillhet, meditation, återhämtning och fördjupning av livet.

Diakoni

Diakonin har en konkret uppgift att på Kristi uppdrag visa kärlek och omsorg om medmänniskan och skapelsen, att genom ord och handling synliggöra Kristus under livets olika skiftningar. Diakonin är ett barmhärtighetens tecken i samhället. Ett diakonalt förhållningssätt är att se varje människas unika och oändliga värde, att se och stärka människors egna resurser. Det ska kännetecknas av respekt för människan i den situation hon befinner sig och genomsyra allt som sker i pastoratets regi.

I pastoratet bedrivs en traditionell gemenskapsskapande diakoni för äldre som utvecklas mot en öppen verksamhet som bedrivs generationsöverskridande. Internationella kaféer och arbete med nyanlända har minskat på grund av att antalet flyktingar till Sverige har minskat betydligt. Självård utövas både i grupp och i enskilda samtal. De ger livstolkning, stöd och hopp och hårbärgerar människors existentiella frågor i olika livsskederna. Det diakonala arbetet anpassas till de lokala behov som uppstår och förändras.

Diakonin arbetar för rättvisa, försoning och återupprättelse genom att skapa sammanhang där människor, oavsett tro, kan växa för ökad livskvalitet och ett gott samhälle. Det är viktigt att diakonin arbetar utåtriktat, uppsökande och har en synlig närvaro i samhället genom kontakt och samverkan med myndigheter och aktörer i civilsamhället. Pastoratet mår om återväxten av volontärer, eftersom många aktiviteter är beroende av frivilliga krafter.

Arbetet med att möta barn och ungas existentiella hälsa ska prioriteras. Idag sker det bland annat genom att kyrkans barn- och ungdomspersonal, någon gång i veckan, finns på kommunens högstadieskolor, som vuxna medmänniskor under raster. Denna verksamhet ska prioriteras framöver.

Representanter för pastoratets barn- och ungdomsteam deltar i en samverkansgrupp med polisen, räddningstjänsten, skolan, socialförvaltningen med flera syften att bidra till ett tryggt samhälle med möjligheter att hjälpa och stötta människor i olika svåra situationer.

Diakonin ska verka som en bro och möjliggöra möten mellan nyinflyttade och människor som har sina rötter i bygden. Vår diakonala hållning innebär att både anställda och ideella medarbetare intar ett förhållningssätt där vi hjälps åt att skapa nätverk för att ett bättre och mer hållbart liv ges möjlighet att levas. Vi ser att behovet av den personliga närvaron och mötet med äldre såväl som unga är av yttersta vikt, då den psykiska ohälsan ökar inom alla åldrar i samhället.

Församlingen ska ta ställning i det offentliga samtalet kring människors livsvillkor genom att uppmärksamma situationer och strukturer där människor riskerar att fara illa. Detta är en del av församlingens profetiska diakoni.

Gagnefs pastorat ska fortsätta att dela ut ekonomiska bidrag till enskilt behövande från Gagnefs sociala och diakonala fond. Hjälpen ska vara individuellt prövad och som ”stöd till självhjälp”. Vid behov kan även kontakt förmedlas till andra instanser.

I Floda församling finansieras en diakonitjänst av E O Olssons donation. De ekonomiska medel som stiftelsen tillhandahåller är avsedd för Floda församling. Diakoniassistenten samarbetar med diakon/diakoniassistenterna i pastoratet.

Mission

Diakoni och mission är två olika perspektiv av uppdraget givet från Gud. Uppdraget ges från Gud och diakonin är uppdraget i handling.

Det globala perspektivet och vår delaktighet i den världsvida kyrkan gestaltas genom internationella gruppers verksamhet, församlingskollekt, budgeterade medel, fairtradehandel och föreläsningar om och från andra kyrkor och kulturer.

Kyrkan ska synas på många olika arenor och verka ute i samhällslivet. Det är en uppgift för alla människor inom det "allmänna prästadömet". Personliga kontakter, annonsering, hemsida och webbrelaterade verktyg bygger en bas för att nå ut med grundläggande information.

I Gagnef kyrka bedrivs "vägkyrkan" en månad per sommar med frivilliga värdar som möter både församlingsbor och tillresta besökare.

Pastoratet ska underlätta för människor att utforska sin andliga längtan genom att "sänka trösklarna" in till kyrkan och förmedla att alla människor är välkomna oavsett tro.

Redogörelse för präst och musikerbefattningars innehåll enligt KO 57 kap 5 § och 34 kap 2 §

Gagnefs pastorat ska enligt domkapitlets beslut ha en kyrkoherde och minst två komministrar.

Kyrkoherden leder all verksamhet i pastoratet och är självskriven ledamot i kyrkorådet.

Kyrkoherden är ledamot i Gagnefs församlingsråd.

Komministrarna är, på delegation från kyrkoherden, ledamöter i Mockfjärds respektive Flodas församlingsråd. De ansvarar för de flesta gudstjänsterna och kyrkliga handlingarna i respektive församling.

En av komministrarna är kaplan på ett behandlingshem. Den andra komministern är ansvarig för den finskspråkiga verksamheten.

Domkapitlet har beslutat att Gagnefs pastorat ska ha en kyrkomusiker, befattningsnivå: organist. Pastoratet två musikertjänster (200%) inrättade varav är organist och en är kantor. Deras tjänstgöring sker i hela pastoratet, men de har ett särskilt ansvar för varsin kyrka.

Verksamheter på andra språk

Det finns ett stort antal finsktalande familjer i pastoratet. Tvåspråkiga gudstjänster erbjuds i samarbete Dalarnas Fridsförening. Dop, vigslar och begravningsgudstjänster genomförs ofta på finska eller på två språk. Söndagsskola och barntimmar genomförs i pastoratets lokaler med frivilliga ledare från Fridsföreningen.

I Leksands pastorat finns en teckenspråkig prästtjänst som delvis har hela Västerås stift som arbetsområde. Dövkyrkan är på plats i Gagnefs församlingshem och bedriver varierande verksamhet.

För nyanlända, med olika språklig bakgrund anlitar vi vid behov tolkservice.

Kyrkomiljö

Idag har pastoratet tre kyrkor samt ytterligare ett invigt kyrkorum. Vid varje kyrka finns en kyrkogård. Kyrkorna är Floda kyrka, Mockfjärds kyrka samt Gagnefs kyrka. Därutöver finns Björbo Lillkyrka. Himmilsgården är tagen ur bruk och är uthyrd till Gagnefs kommun.

Renovering av Floda kyrka kommer att vara aktuell under mandatperioden.

I dagsläget är inte någon kyrka övertalig. Kyrkobyggnaderna har hög prioritet.

Kyrkobyggnaderna används idag till gudstjänster och kyrkliga handlingar, uthyrningar till konserter, kyrkkaffe, skolverksamhet och skolavslutningar.

På sikt ser vi att kyrkorna kan användas till annan verksamhet än gudstjänster och kyrkliga handlingar. Annan verksamhet som välkomnas är barnverksamhet, föredrag, sammanträden och körverksamhet.

I Gagnefs pastorat finns kyrkogårdar i Gagnef, Mockfjärd samt Dala-Floda.

Vi sätter stort värde på att vårda kyrkogårdarna så att de ska vara välkomnande och tillgängliga för alla. Underhåll enligt Kulturmiljölagen (KML) är viktigt för bevarandet av kulturarvet och förvaltandet av kyrkogårdar med tillhörande fastigheter så att de bevaras för framtiden.

På kyrkogårdarna erbjuds kistgravar, urngravar, askgravplats och minneslund.

Askgravplatser är ett gravskick som blivit mycket efterfrågat. Därför anläggs nu nya kvarter med sådana platser på samtliga kyrkogårdar.

Behovet av alternativt gravskick för andra religionstillhöriga tillgodoses genom ett avtal med Stora Tuna Pastorat.

Utvecklingsområden:

- 1) *Familjediakoni med inriktning på generationsöverskridande verksamhet.*

Familjediakonin är en integrerad del av barnverksamheten.

Det diakonala arbetet anpassas utifrån det lokala behov som växer fram.

Integrationsarbetet går i vågor beroende på olika omvärldsfaktorer. Det innebär allt ifrån att ta emot nyanlända till att bistå asylsökande och flyktingar samt främja integrationen.

Att pastoratet kan skapa mötesplatser med andra aktörer, ser vi som en viktig del i att kyrkans bidrar till ett hållbart och sammanhållet samhälle i motsats till den förödande polariseringen. Den teologiska motiveringen till detta ställningstagande är att diakonin är central ibland de första kristna. Fattiga och nödlidande lämnades inte åt sitt öde.

Jesu första under var vid bröllopet i Kana där han förvandlar vatten till vin. Han mötte människor i glädje och sorg och hjälpte dem i deras bekymmer. I 1 Kon. 17 möter Elias änkan i Sarefat och agerar för henne och hennes söner. I Apg. 9:36 läser vi om en annan änka ”Tabita”. I vårt samhälle ser vi familjen som en grundpelare.

Ensamstående föräldrar med barn kan vara särskilt utsatta. Inte minst invandrarkvinnor som blir lämnade med barnen. Den psykiska ohälsan finns i alla åldrar och i alla samhällsklasser.

- 2) *Arbetet med ungdomar behöver utvecklas.* Vi behöver stärka barnverksamheten i åk 5–7 så att övergången till konfirmationen stärks och förenklas. Med utgångspunkt i konfirmandgruppen ska vi söka oss fram till en fritidsverksamhet som upplevs meningsfull och relevant för ungdomarna.

Utbildning med NPF, Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning har lyfts fram i Västerås stift. Den kunskapen genomsyrar verksamhetens upplägg. Ett arbete med samtalsgrupper för föräldrar och barn med NPF diagnoser återupptas. Motiveringen till detta är att Jesu gärning präglades av att han var de svagastes vän. Mk. 10:13-16. Folk kom till Jesus med barn för att han skulle välsigna dem. Barnen är diakonins grund. I Apg. 6:2 ff. valdes 7 änkor till diakoner.

Vi har ett ansvar att föra tron vidare till nya generationer. Traditionsöverlämnandet i 2 Tim. 1:5 uppmanar oss till en tydlighet att ge vidare det vi tagit emot i samma anda som apostlarna gav vidare det de tagit emot från Mästaren.

- 3) *Pastoratet behöver utveckla sitt arbete med miljö och hållbarhet.* Svenska kyrkan har på nationell nivå beslutat att kyrkan ska vara klimatneutral år 2030. I vårt hållbarhetsfokus bidrar Gagnefs pastorat även till Dalarnas samhällsutveckling. Vi strävar efter att följa "Dalarna 2030", en läns gemensam strategi för hållbar utveckling, där den offentliga sektorn, näringslivets och ideella sektorns gemensamma ambitioner för Dalarna formulerats. Till det kan vi addera Svenska kyrkans egna verktyg för hållbarhetsarbete. Motiveringen till detta är att rent skapelseteologiskt ger Gud oss ett ansvar för skapelsen. I 1 Mos. I skapelsen ger oss Gud en fantastisk gåva bibeln omkvädet "och Gud såg att det var gott" efter varje del som Gud har skapat. Det är vårt uppdrag att vara Guds medskapare att se till att det fortsätter att vara gott. I Jobs bok 38 säger han: Fråga djuren, fåglarna och fiskarna kan svara dig. Vems verk är detta? Paulus talar om att skapelsen suckar om i födslovänder. Detta ser vi återigen tydligt i vår tid.

Barnens perspektiv har beaktats i framtagandet av församlingsinstruktionen.

Samtliga tre församlingsråd och personalen har varit delaktiga i framtagandet av församlingsinstruktionen.

Bilaga 1. Aktuell handlingsplan för konfirmandarbetet

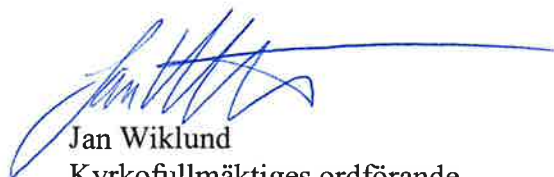
Bilaga 2. Omvärldsbeskrivning med särskild kartläggning utifrån barns och ungas perspektiv.

För Gagnef pastorat 2023-05-10

Reviderad 2023-11-24

Margareta Carlenius
kyrkoherde

Jan Wiklund
Kyrkofullmäktiges ordförande